

Salmonellosis

❑ WAA MAXAY?

- ✓ Waa infekshan uu dhaliyo baktiiryada loo yaqaan *Salmonella*.
- ✓ *Salmonella* ayaa caadiyan ah kuwa keena shubanka, balse waxaa ay waxyeelayn karaan qaybo kale ee jidhka oo ay ku jiraan marriinnka dhiigga, lafaha, iyo kalagoosyada.
- ✓ Dadka halista dheeraadka u leh infekshanka *Salmonella* waxaa ka mida ah carruurta yar, waayeelka, iyo qof kastoo qaab-difaaca jidhkiisu daciifka u yahay cudurrada ama dawooyinka.
- ✓ *Salmonella* waxaa ay ku dhacdaa dadka iyo xoolaha badankood, oo ay ku jiraan xamaaratada (sida maska).

❑ CALAAMAADKA

- ✓ Calaamaadka caadiyan waxaa ay billawdaan 6 - 72 saacadood kaddib marka baktiiryada la liqo.
- ✓ Calaamaadka waxaa ka mid ah:
 - Shuban oo uu la socda calool xanuun
 - Xummad
 - Madax xanuun
 - Matag (mararka qaarkood)
 - Dheecaanka oo ka dhammaada, qaasatan dhallaanka iyo waayeelka.
- ✓ Dadka qaarkii ma qabaan wax calaamad ah balse infekshanka waa ay u gudbin karaan dadka kale.

❑ SIDEE BUU KU FAAFAA?

- ✓ *Salmonella*-da waxaa ay ku nooshaha mindhicirrada dadka iyo xayawaanka waxaana ay uga baxdaa saxaro ahaan. Haddii dadka qaba ay si fiican gacmaha isaga dhaqi waayaan kaddib marka ay suuliga isticmaalaan, xagga gacmaha ayeey baktiiryada ugu gudbin karaan dadka kale.
- ✓ *Salmonella* waxaa ay gaari kartaa cunnada, biyaha, ama caanaha, oo ay ku jiraan hilibka, digaag aan si fiican loo karin iyo waxaabaha digaaga ay dhasho, cunnaada aan karsaneyn ama in yar la kariyey ee ukunta ay ku jirto iyo waxyaabaha laga sameeyo, caanaha iyo waxyaabaha laga sameeyo ee aan la karin, iyo cunnada ay gaadhay saxarada qof cunnada kariya.
- ✓ *Salmonella* waxaa ay gaari kartaa cunnada baktiiryada laga dilay iyadoo la isticmaalayo maacuunta wax lagu kariyo ama meelaha cunnada lagu jarjaro ama qaanadaha oo ay baktiiryada gaadhay.
- ✓ *Salmonella* waxaa ay sidoo kale ku faafi kartaa marka laga ag dhawaada xoolaha qaba, qaasatan digaagga, qaansiirka, lo'da, bakaylaha, iyo xayawaanka aqallada lagu heysto sida xamaasatada, shimbiraha yar, boolonboolada, qubada yar (diidiin), eeyaha iyo bisadda.

❑ GARASHADA CUDURKA AND DAWAYNTA

- ✓ Infekshanka *salmonella* waxaa lagu garan karaa baaritaan lagu sameeyo saxarada.
- ✓ Kiisaska badankood, cudurka waxaa uu ku fiicnaada 5-7 cishood gudahooda iyadoo daawo gaar ah la qaadan.
- ✓ Infekshannada xun iyo infekshannada dadka halista dheeraadka ugu jira waxaa ay u baahan yihiin dawada antibiyootikada.
- ✓ Biyo badan cab si aad uga badbaado dheecaan yari (dheecaanka oo kaa dhammaada).

❑ KA HORTAGGA

- ✓ Gacmaha ku dhaq saabuun iyo biyo diirran inta aadan cunnada taaban, marka aad cunnada kala duwan taabanaysid, iyo marka aad suuliga isticmaashid kaddib.
- ✓ Si fiican u wada kari dhammaan hilibaha oo idil, qaasatan digaagga, qaansiirka, iyo ukunta.
- ✓ Hilibka aan karsaneyn waa in meel khudradda, cunnada karsan iyo kuwa la cuni rabo ka baxsan la dhigaa.
- ✓ Gacmaha, meelaha cunnada lagu jaro, miiska dushiisa, midida, iyo maacuunta kale waa in si fiican loo dhaqaa kaddib marka la taabto cunnada ceyriinka ah. Jeermiska ka tir dusha meelaha cunnada lagu diyaariyo iyo maacuunta marwalba ee aad isticmaashid (1 qaado oo warankiino ah halkii *gallon* oo biyo ah). Biyo kale ha ku mayrin udaa si ay u qalasho. Maalin walba diyaari biyo ay ku qasan tahay warankiina.
- ✓ Ha cunin ukun qayriin ah ama mid aan si fiican loo karin.
- ✓ Waxaad cabtaa oo keliya caanaha karsan ama la warshadeeyey.
- ✓ Alaabta ay carruurta ku saxaroodaan meel habboon ku rid gacmahana si fiican isaga dhaq marka aad ka beddesho.
- ✓ Maadaama maxaasada (masaska) ay aad ugu badan tahay in ay qaadaan *salmonella*, qof waliba waa inuu si dhaqsiyo ah gacmaha isaga dhaqaan marka ay maxaasada taabtaan.
- ✓ Maxaasada (oo uu diidinka ku jidho) ma aha xayawaannada aqallada lagu haysto ee carruurta ku habboon mana aha in ay lagu haystaa aqallada ay carruurta joogto.
- ✓ Carruurta iyo dadka weyn ee shubanka qaba ma aha in ay isticmaalaan barkadaha dabaasha dadweynaha isticmaalaan illaa ay ka bogsadaan.

XASUUSNOW: Dadka qaba shubanka waa in ay ka fogaadaan in ay cunno ka shaqeeyaan, fidiyaan daryeel xanaano, iyo daryeel u fidiyaan bukaanka halista u leh. Carruurta shubanka qaba ma aha in la geeyo xannaada.

U soo sheeg kiisaska oo idil adigoo waca Caafimaadka Dadweynaha (Public Health) (206) 296 - 4774.

